

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Bibliotekarze BUŚ w Ołomuńcu

Author: Maria Gacińska

Citation style: Gacińska, M. (2001). Bibliotekarze BUŚ w Ołomuńcu.
„Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach”
(2001, nr 1, s. 8).

© Korzystanie z tego materiału jest możliwe zgodnie z właściwymi przepisami o dozwolonym użytku lub o innych wyjątkach przewidzianych w przepisach prawa, a korzystanie w szerszym zakresie wymaga uzyskania zgody uprawnionego.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Bibliotekarze BUŚ w Ołomuńcu

25 czerwca 2001 roku pracownicy BUŚ wyjechali na wycieczkę szkoleniową do Ołomuńca. Celem wyjazdu, zorganizowanego przez Zarząd Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach, było poznanie pracy czeskich bibliotek naukowych.

Z dużym zainteresowaniem zwiedzono Bibliotekę Główną Uniwersytetu im. F. Palackiego (dalej BG UP), zwaną popularnie Arsenalem. Kapitałny remont, w znacznej mierze sfinansowany przez Kongres Stanów Zjednoczonych, przekształcił budynek starego arsenału miejskiego w nowoczesną placówkę naukową. W ten sposób nabrały mocy słowa J. A. Komeńskiego Ze zbrojnic udęlejte bibliotek (Arsenały przekształćcie w biblioteki), które wyrzyto u wejścia na dziedziniec biblioteczny.

Pod kierunkiem pani Jany Vencovskiej zwiedzono czytelnie, gdzie w wolnym dostępie umieszczono 60-tysięczny zbiór książek i 450 tytułów czasopism. Materiały biblioteczne gromadzone w BG UP związane są tematycznie z uprawianymi w uczelni badaniami naukowymi. Dopełniają one zbiory siedmiu bibliotek funkcjonujących przy wydziałach UP - filozoficznym, teologicznym, pedagogicznym, przyrodniczym, lekarskim, prawa oraz wychowania fizycznego. Swobodny dostęp do półek, wg widocznego schematu, pomaga czytelnikom odnaleźć nie tylko poszukiwany przez nich tytuł, ale także inne pozycje dotyczące interesującej ich problematyki. W tej strefie czytelnicy mają do dyspozycji 380 miejsc do pracy z książką i czasopismem oraz terminale, umożliwiające korzystanie z katalogu komputerowego biblioteki. Wdrożono tutaj zintegrowany system biblioteczny *Tinlib*, który umożliwił całkowitą automatyzację biblioteki. Wszystkie książki z wolnego dostępu znajdują się w katalogu komputerowym. Katalog centralny, oprócz księgozbioru BG UP, rejestruje także zasoby bibliotek wydziałowych, a dzięki połączeniom on-line umożliwia też przeglądanie katalogów innych bibliotek czeskich i zagranicznych. W czytelni wydzielono także miejsce dla kilkunastu terminali, z których można wchodzić do sieciowych baz danych, baz na CD-ROMach oraz bezpłatnie (max. 1 godz.) przeglądać zasoby internetowe. Czytelnia czasopism zapewnia dostęp do pełnotekstowych czasopism elektronicznych. Aby ułatwić czytelnikom poruszanie się w zbiorach biblioteki utworzono cztery stanowiska informacyjne. Informatorzy pełniący tam dyżury udzielają podstawowych wskazówek bibliotecznych oraz wspierają merytorycznie użytkowników.

W trakcie rozmowy na temat regulaminu biblioteki okazało się, że korzystanie z BG UP oraz większość usług świadczonych przez tę bibliotekę jest odpłatna. Do tego celu służy magnetyczna karta biblioteczna w cenie 200 koron. Karta ta obok funkcji identyfikacyjnej pełni również rolę karty płatniczej. Formy pracy dydaktycznej prowadzone w BG UP są zbliżone do szkoleń czytelników BUŚ. Na początku każdego roku akademickiego są organizowane zajęcia z przysposobienia bibliotecznego dla studentów I roku studiów stacjonarnych. Oprócz tego dwa razy w miesiącu odbywają się szkolenia dla wszystkich zainteresowanych przeszukiwaniem baz danych oraz wydawnictwami elektronicznymi.

Kolejną zwiedzaną biblioteką była Państwowa Biblioteka Naukowa (dalej PBN). Znakomite tradycje tej placówki sięgają roku 1566, kiedy to rozpoczęła swą działalność jako *Bibliotheca Collegii Societatis Jesu Olomucii*. Przez wieki gromadzono tu książki pod kątem potrzeb ołomunieckich uczelni. Księgozbiór w obecnym kształcie to przede wszystkim zbiory uniwersalne, ze szczególnym uwzględnieniem piśmiennictwa z zakresu nauk humanistycznych. Biblioteka zawiera prawie 1,8 mln. woluminów w tym 2387 tytułów gazet i czasopism. Jej zbiory regularnie wzbogacają się o otrzymywany egzemplarz obowiązkowy. PBN udostępnia swe zasoby szerokiej publiczności, ale w szczególności kieruje usługi do pracowników naukowych i studentów.

Po przedstawieniu nam w ogromnym skrócie historii i zadań PBN poznaliśmy bliżej agendy biblioteki. Jako pierwszą odwiedziliśmy Czytelnię Zbiorów Historycznych. Oddział ten udostępnia, bada i sprawuje opiekę konserwatorską nad kolekcją 1450 rękopisów, ponad 1800 inkunabułów oraz 80 tys. starych druków. Miłą niespodzianką zgotowaną przez gospodarzy były zaprezentowane nam XVI-wieczne polonica, a także wyjątkowo cenne zabytki piśmiennictwa czeskiego – *Evangeliar zabrdovicky* (najstarszy przechowywany w bibliotece rękopis z XI wieku) oraz *Herbar neb Bylinar* (pięknie ilustrowany zieleńnik, wydany w roku 1596).

Wraz z naszym opiekunem, panem Vladimirem Klaskiem zwiedziliśmy pozostałe czytelnie PBN. Poznaliśmy zbiory Czytelni Głównej i Czasopism, Czytelni Oprawnych Gazet, Czytelni Niemieckiej oraz Czytelni Audiowizualnej. Ta ostatnia, nowocześnie wyposażona, funkcjonuje w PBN od dwóch lat. Środki na jej remont oraz aparaturę i umeblowanie wyasygnowała Fundacja Sorosa w ramach grantu Open Society Fund. Czytelnia jest wyposażona w sześć stanowisk, na których czytelnicy mogą odtwarzać muzykę klasyczną i rozrywkową. Oprócz tego dwa stanowiska zapewniają dostęp do Internetu, a pozostałe dwa służą do pracy z ok. 500 programami multimedialnymi. W Czytelni Audiowizualnej stworzono również odrębne stanowisko dla osób niepełnosprawnych. Specjalnie zakupione oprogramowanie Oko i Bizon umożliwia korzystanie z zasobów sieciowych oraz dysków optycznych osobom niewidomym i słabo widzącym.

W PBN postępują prace nad automatyzacją tej biblioteki. Dzięki wsparciu fundacji Mellona w roku 1998 wdrożono zintegrowany system biblioteczny Aleph. Wówczas też rozpoczęto tworzenie komputerowej bazy danych. W chwili obecnej w systemie znajduje się ponad 500 tys. opisów wydawnictw zwartych oraz kompletny zbiór Czytelni Audiowizualnej. Od 1999 roku katalog elektroniczny jest dostępny także w wersji on-line. Do dyspozycji użytkowników oddane są nadal tradycyjne katalogi kartkowe – alfabetyczny, przedmiotowy oraz katalogi specjalne, np. czasopism, biografii, obejmujące swym zasięgiem zbiory od 1960 roku. Katalogi te systematycznie podlegają retrokonwersji. Wiadomości o wcześniejszych nabytkach biblioteki należy szukać w Oddziale Informacji. Agenda ta prowadzi działalność nie tylko w oparciu o tradycyjne źródła i kartoteki. Czytelnicy mają tam do dyspozycji kilkanaście baz danych, dostępnych na dyskach optycznych i w sieci.

Korzystanie z usług PBN jest odpłatne. Roczna opłata wynosi: 100 koron dla tzw. użytkowników standardowych oraz 200 koron dla użytkowników z rozszerzonymi prawami czytelniczymi (pracownicy naukowcy, instytucje). Dodatkowo pobierane są opłaty za usługi informacyjne, rezerwację książek, wypożyczenia międzybiblioteczne, usługi reprograficzne, korzystanie z Internetu itd.

Warto podkreślić, iż wyjazd dał naszym pracownikom lepsze wyobrażenie o sytuacji bibliotekarstwa czeskiego. Pozwolił też skonfrontować ją z realiami polskimi. Obejrzone księgozbiory oraz organizacja i formy udostępniania zbiorów były analizowane i porównywane do warsztatu bibliotecznego BUŚ. Zwrócono uwagę na funkcjonujące tam systemy komputerowe oraz ich możliwości w stosunku do użytkowanego w naszej Uczelni systemu Prolib. Pobyt w Ołomuńcu był także przyczynkiem do poszerzenia wiedzy z zakresu budownictwa bibliotecznego oraz sposobów pozyskiwania funduszy bibliotecznych. Pewnym zaskoczeniem była powszechność i skala pobieranych od czytelników opłat, zarówno za świadczone usługi jak i za użytkowanie materiałów bibliotecznych.

Autorzy: [Maria Gacińska](#)

Ten artykuł pochodzi z wydania:

nr 1 (90) Październik 2001